

راهنمای تهیه مطالعه امکان‌سنجی (Feasibility Study) برای طرح‌های تحقیقاتی محصول محور

در راستای شیوه‌نامه بررسی و تصویب طرح‌های تحقیقاتی دانشکده بهداشت و ایمنی، مجریان طرح‌هایی که خروجی آن‌ها یک محصول فناورانه یا پروتوتایپ قابل تجاری سازی است، می‌توانند به‌جای ارائه مقاله علمی نمایه اصلی، طرح کسب‌وکار (Business Plan) همراه با مطالعه امکان‌سنجی (Feasibility Study) و پروتوتایپ را به عنوان خروجی نهایی طرح ارائه نمایند.

محصول فناورانه خروجی‌ای است که بر پایه یافته‌های تحقیقاتی توسعه یافته و می‌تواند به‌صورت نمونه فیزیکی (پروتوتایپ)، نرم‌افزار، فرآیند نوآورانه، مدل تحلیلی، سامانه هوشمند، روش تشخیصی/درمانی، یا هر نوع خروجی کاربردی دیگر ارائه شود. این محصول باید دارای ارزش علمی، عملی و قابلیت تجاری‌سازی باشد؛ به‌گونه‌ای که بتواند در قالب یک طرح کسب‌وکار و مطالعه امکان‌سنجی، مسیر توسعه، تولید و عرضه آن در بازار را نشان دهد.

مطالعه امکان‌سنجی سندی تحلیلی است که امکان‌پذیری فنی، بازاری، مالی، حقوقی و محیط‌زیستی یک ایده یا محصول فناورانه را بررسی می‌کند. این سند باید به‌صورت شفاف و مبتنی بر داده، نشان دهد که آیا توسعه و تجاری‌سازی محصول عملی، مقرون‌به‌صرفه و پایدار است یا خیر.

لطفاً برای تهیه مطالعه امکان‌سنجی، از فرمت پیشنهادی دانشکده (فایل پیوست) استفاده نمایید و تمام بخش‌های آن را با دقت تکمیل کنید.

ارتباط با طرح تحقیقاتی (Research Plan Alignment)

در این بخش، مجری باید به‌صورت شفاف توضیح دهد که چگونه ایده، محصول یا خدمت مورد بررسی در این مطالعه امکان‌سنجی مستقیماً از طرح تحقیقاتی مصوب نشأت گرفته و چگونه یافته‌ها، داده‌ها، پروتوتایپ یا فناوری توسعه‌یافته در آن طرح، پایه‌ای معتبر برای ارزیابی امکان‌پذیری این پروژه فراهم کرده‌اند. این ارتباط می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

- عنوان و شماره طرح تحقیقاتی مصوب
- خلاصه‌ای از اهداف اصلی و یافته‌های کلیدی طرح تحقیقاتی
- نحوه تبدیل نتایج تحقیق (داده‌ها، مدل‌ها، روش‌ها، پروتوتایپ اولیه و غیره) به یک محصول یا خدمت قابل اجرا
- ارجاع به پروتوتایپ، نرم‌افزار، فرآیند نوین یا فناوری توسعه‌یافته در طرح تحقیقاتی که هسته اصلی این مطالعه را تشکیل می‌دهد
- تبیین اینکه چرا این خروجی ارزش کاربردی و عملی دارد و چرا ارائه آن به‌صورت مقاله علمی کافی نیست
- اشاره به هم‌خوانی این مطالعه با شیوه‌نامه بررسی و تصویب طرح‌های تحقیقاتی دانشکده که امکان ارائه خروجی محصول محور را فراهم می‌کند.

نکته: این بخش به‌ویژه در فرآیند ارزیابی توسط شورای پژوهش و فناوری دانشکده، به‌عنوان شاهی بر هماهنگی منطقی، اعتبار فنی و تحقق خروجی محصول محور طرح تحقیقاتی محسوب می‌شود.

- خلاصه اجرایی (Executive Summary)

خلاصه‌ای از کل مطالعه، هدف، نتایج و توصیه‌ها.

- هدف مطالعه

تعریف دقیق دلیل انجام این مطالعه.

- نتیجه کلی (قابل اجرا / غیر قابل اجرا)

نتیجه‌گیری نهایی در مورد امکان‌پذیری پروژه.

- توضیح ایده یا محصول / خدمت

شرح کامل ایده، محصول یا خدمتی که قرار است ارائه شود.

- توصیف کلی پروژه

معرفی جامع پروژه.

- مشکلی که حل می‌کند یا نیازی که برطرف می‌کند:

توضیح اینکه پروژه چه مشکل یا نیازی را پوشش می‌دهد.

- تحلیل بازار (Market Feasibility)

- حجم بازار

- رقبا

- مشتریان هدف

- قیمت‌گذاری و تقاضا

- امکان‌سنجی فنی (Technical Feasibility)

- فناوری مورد نیاز

- تجهیزات، زیرساخت و نیروی متخصص

- محدودیت‌های فنی

- امکان‌سنجی مالی و اقتصادی (Economic Feasibility & Financial)

- هزینه‌های سرمایه‌گذاری اولیه
- هزینه‌های جاری
- درآمدهای پیش‌بینی شده
- دوره بازگشت سرمایه (Payback Period)
- NPV، IRR، نقطه سربه‌سر (Break-even)

- امکان‌سنجی حقوقی و محیط زیستی (Environmental & Legal)

- مجوزها و قوانین مرتبط
- استانداردها و الزامات زیست‌محیطی

- ریسک‌ها و چالش‌های احتمالی

- تهدیدهای بازار، فنی، مالی و قانونی

- نتیجه‌گیری و توصیه

- آیا پروژه از نظر کلی امکان‌پذیر است؟
- شرایط موفقیت چیست؟